

Авторска справка за приносния характер на трудовете за участие в конкурс за заемане на академична длъжност от д-р Васил Христов Пандов

1. *„Международна компетентност по граждански и търговски дела“*, монография, „Сиела. Норма“ АД, юни, 2018г., ISBN 978-954-28-2609-5.

Монографичният труд е посветен на общия теоретичен анализ на международната компетентност по граждански и търговски дела на българските съдилища. Работата има амбицията да представи общата постановка на международната компетентност в нейната съвременна динамика. В резултат на това се извеждат тенденциите и недостатъците на поддържането на определени основания за международна компетентност. Важна задача е разкриването на потенциала на процесуалния дял на международното частно право за *общ регулатор на международния обмен* от страна на държавите.

Приносни моменти в труда са :

- Съвременно изследване на основния за процесуалния дял на международното частно право институт на международната компетентност. Анализът взема предвид най – новите позитивноправни източници и тенденции в юриспруденцията на международни, чужди и български правораздавателни органи;
- Подробна теоретична обосновка на съотношението между публичноправния характер на процесуалните отношения, съответно влиянието на международното публично право върху уредбата на компетентността по граждански и търговски дела;
- Разработване на понятието за връзка между международното гражданско дело и държавата на съда, съответно вида на връзката и отклоненията от нейния надлежен характер;
- Представяне на причините и подхода към създаване на правна уредба на международната компетентност;

- Пресъздаване на теориите за учредяване на международната компетентност;
- Посочени са последиците при липсата на достатъчна близост между международното гражданско дело и държавата на съда;
- Централно място в изследване на компетентността заема допустимостта държавата да поддържа т.нар. *екзорбитантни* основания за компетентност, при които съдът не притежава приемлива според критерия за близост връзка с делото. Уредбата на екзорбитантната компетентност се свързва с различни исторически традиции и намира разнообразна обосновка, като общото е привличане на ответника пред съд, който може да няма никаква връзка с него и с обстоятелствата по спора.
- Проследени са основните отклонения от традиционните предели на упражняване на правораздавателни правомощия по международни граждански дела, като изключителната международна компетентност, универсалната компетентност и изключителната връзка между делото и съда (*Forum necessitatis*).
- Изяснява се значение на правото на справедлив процес за регулиране на международната компетентност – приложимост към различните източници на уредба на компетентността, действие от гледна точка на ищеца и на ответника, създаването на нов вид компетентност за реализацията на правото на доспъ до съд;
- Налице е теоретичен анализ и дидактично представяне на факторите, които определят избора на законодателя да ограничи съда в упражняването на правомощията му или неговото „освобождение“ в областта на процесуалните правоотношения с международен елемент.
- Пресъздава се способността на международната компетентност да бъде средство за уредба и конструиране на отношенията между държавите в състоянието на глобализация и релавитизиране на границите.
- Поставен е проблемът за постепенното отслабване на териториалността като връзка, включително за определяне на международната компетентност, което се дължи на технологичния прогрес и последиците му за обществените

отношения. Приемането за разглеждане на едно международно гражданско дело не се определя единствено през призмата, нито на държавата като публичен субект, нито на интереса на частните субекти. Въпреки че, предмет на международните граждански дела е защитата или съдействието относно възникването, развитието или погасяване на субективни права от съдържанието на частноправни отношения, ограничаването или допускането на сезиране на даден съд се определя от закрилата на определени общи, материалноправни ценности от публичен ред.

- Търси се пресечната точка на удовлетворяването на държавата и интереса на глобалния гражданин или търговец.
- Извежда се принципът на самоограничаване на държавите в овластяването на техните съдилища при упражняване на международната компетентност по граждански и търговски дела.

2. *„Регламентът Брюксел II А : Регламент (ЕО) No 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) No 1347/2000“*, София : Ciela, 2014.

Трудът е под формата на коментар на отделните разпоредби на Регламент (ЕО) No 2201/2003, като частта на автора се отнася до правилата за международна компетентност по дела с предмет родителска отговорност. Приносните моменти са следните :

- Практически анализ и подход към разрешаване на трудности при приложението на източника на правото на ЕС;
- Представяне на актулни въпроси на съдебната практика на Съда на ЕС и на българските съдилища;
- Критичен анализ на юриспруденцията на българските съдилища;
- Разработка на теоретичните основи и съдържанието на привръзката по обичайното местопребиваване на детето по дела за родителска отговорност;

- Изясняване на съотношението на правилата за международна компетентност с понятието за висш интерес на детето;
- Разкриване на съотношението на разпоредбите на регламента относно международно отвличане на деца с уредбата в Хагската конвенция за гражданските аспекти на международното отвличане на деца;
- Изследване на пророгацията на компетентност по дела относно родителска отговорност по чл.12 от Регламент 2201/2003;
- Проследяване на понятието и режима на признаване и допускане на изпълнението на чужди публични актове.

3. Коментар на Регламент 650/2012, част от сборен труд със заглавие „*Регламентите по международно частно право на Европейския съюз 2009 – 2016г. Тенденции и новости в уредбата*”, „Сиела. Норма” АД, ноември, 2017г.

Приносът на автора е относно представяне на обща характеристика на процеса на приемане и обхвата на Регламент 650/2012, а именно :

- Исторически преглед на законодателната процедура по приемане на акта на правото на ЕС;
- Представяне на причините за приемане на акта и целите му;
- Представяне на основните теории за уредба на наследствените отношения с международен елемент в исторически и сравнителен план преди;
- Представяне на причините за отказа на държавите от системата на Общото право да участват в приемането и прилагането на регламента;
- Анализ на структурата, обхвата и действието на източника във времето и пространството.

4. Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи като източник на българското международно частно право”, част от сборен труд със заглавие „*Международният договор - източник на международното частно право*”, „Сиела. Норма” АД, октомври, 2013г. ISBN 978-954-28-1356-9.

Приносните моменти в студията са :

- Първо задълбочено изследване на значението на част от разпоредбите на Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи като източник на българското международно частно право;
- Представяне на влиянието на международния елемент относно действието в пространството на Конвенцията и задължените на българските правоприлагащи органи за приложението ѝ;
- Анализ на възможността на Конвенцията да регулира съдържанието на нормите на международното частно право относно международна компетентност, приложимо материално право и екзекватура;
- Съответствие на привръзките на процесуалните и материални стълкновителни норми с правилата на Конвенцията;
- Контрол за съответствие с правилата на Конвенцията при прилагане на правото на трета държава от страна на българските органи;
- Анализ на правото на справедлив съдебен процес като общ качествен показател на надлежната връзка между държавата на съда и международното гражданско дело, както и като самостоятелно основание за приемане делото за разглеждане от българския съд;
- Връзка между субективната преценка за приемане на делото за разглеждане (*forum conveniens*) и ограничаване на екзорбитантната компетентност по съображения за правото на справедлив процес;
- Представяне на значението на основните права за съдържанието и действието на институти на материалния дял на МЧП – особени повелителни норми, обществен ред;
- Влияние на Конвенцията относно самия механизъм на действие на стълкновителните норми за определяне на приложимо материално право и метод на признаването;
- Разкриване на отношението на Конвенцията спрямо процесуалните отношения по признаване и допускане на изпълнението на чуждестранни актове – съществуване на „право на признаване“, съответно – „право на допускане на изпълнението“;

- Обосновка на приложението на метода на признаване на възникнали правоотношения или субективни права под действието на чуждо материално право с нормите на Конвенцията.

5. Студия в сп. „Търговско право”, бр.3 от 2016 със заглавие *"Приспособяването в международното частно право"*.

Студията е посветена на института на приспособяването в българското международното частно право. Като приноси моменти могат да се посочат :

- Формулиране на определението за приспособяване и причините за възникване на института в сферата на материалните правоотношения с международен елемент;
- Разграничаване на приспособяването като съдържание от други институти на международното частно право;
- Въвеждане на критерии за класифициране на различните видове приспособяване;
- Определяне на различни механизъм на действие на заместването и приспособяването в тесен смисъл или транспониране, съответно – начина им на приложение;
- Изясняване на хипотезите, при които приспособяването не може да бъде приложено и да породи действие или т.нар. предели на приспособяването;
- Проследяване на позитивноправното проявление на приспособяването в действащите източници на българското международно частно право и юриспруденцията по тях.

6. Статия в сп. „Съвременно право”, бр.1 от 2017 със заглавие *"Свободно движение на удостоверения по граждански и търговски дела в Европейския съюз"*.

Статията е първото отделно изследване на официалните свидетелстващи документи, които са в основата на взаимното доверие между държавите членки на

ЕС в областта на призиването и изпълнението на чуждестранни съдебни решения, автентични документи и съдебни спогодби. Приносните моменти са следните :

- Първи систематичен анализ на удостоверенията, придружаващи чуждите актове в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси;
- Изясняване на изискванията за превод на удостоверенията и последиците при липса на превод на езика на приемащата държава членка;
- Проследяване на практическите ползи и слабости на подобно удостоверяване и възможността удостоверенията да заместят самите актове в практическото приложение на източниците на правото на ЕС;
- Разглеждане на адресатите на задължението за представяне на удостоверенията;
- Първи анализ на дозакателствената сила на удостоверенията за признаване и допускане на изпълнението на чужди актове;
- Представяне на правните последиците от наличието на пороци в съдържанието и формата на удостоверенията.

7. Статия в сп. "Правна мисъл", бр.4 от 2017г. със заглавие *„Свободно движение на официални документи в Европейския съюз”*.

Статията е посветена на новостите в правната уредба в българското международно частно право на режима на зачитане и прием на правните последици на чуждестранни официални документи. Могат да се очертаят следните приносни моменти :

- Първи в българската правна литература анализ на Регламент (ЕС) 2016/1191 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2016 година за насърчаване на свободното движение на гражданите чрез опростяване на изискванията за представяне на някои официални документи в Европейския съюз и за изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012;

- Изясняване на теоретичното и позитивно правно развитие на метода на признаване на възникнали под действието на чуждо право правоотношения и права;
- Анализ на съдържанието на института на признаване на чуждестранни официални документи според новия акт на правото на ЕС;
- Представяне на практиката на Съда на ЕС, предхождаща и следваща издаването на регламента;
- Разсъждения относно терминологичното значение на *приемане* и признаване на чуждестранни актове;
- Обхват на уредбата на регламента и съдържание на признаването според него;
- Проследяване на възможностите за оспорване на доказателствената сила на официалните документи и компететни органи;
- Уточнение на съотношението на новия инструмент с други международни източници на уредба на удостоверяване на автентичността на чуждестранните официални документи.